

De constructie van China op de Nederlandse televisie

Een retorische analyse naar de beeldvorming van China
in de VPRO documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN

Bachelor Eindwerkstuk, Universiteit Utrecht

Naam: Charlotte Brouwer
Studentnummer: 5903653
Studie: Media en Cultuur
Begeleider: Dr. Andrea Meuzelaar
Studiejaar: 2020-2021
Blok: 2
Inleverdatum: 27 januari 2021
Woordenaantal: 7695

Samenvatting

In dit eindwerkstuk geef ik antwoord op de onderzoeksvraag: “Hoe construeren retorische middelen een perspectief op de overheid van de Volksrepubliek China in de documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN?” Om deze vraag te beantwoorden sluit ik me aan bij de theorie van Bill Nichols, een van de sleutelauteurs op het gebied van documentaires. Nichols ziet documentaires als representaties die door retorische strategieën een perspectief op de wereld construeren. Dit gebeurt dankzij de *voice* van de documentaire, een concept dat Nichols beschrijft als het perspectief van de filmmaker en zijn relatie tot de wereld. Vanuit deze theorie analyseer ik HONGKONGS NIEUWE HELDEN, een documentaire waarin voormalige China-correspondent Floris-Jan Van Luyn door middel van persoonlijke verhalen en bekende stereotypen over China zijn perspectief op de Hongkongprotesten met de kijker deelt. Door het uitvoeren van een retorische analyse kan ik antwoord geven op mijn onderzoeksvraag. In mijn analyse focus ik op drie retorische strategieën van een tekst volgens de klassieke retorica die Nichols uiteenzet, namelijk *invention*, *arrangement* en *style*.

In HONGKONGS NIEUWE HELDEN gaat Van Luyn in op de Hongkongprotesten in 2019, waarin hij duidelijk opkomt voor de kant van de protesterende Hongkongers die opstaan tegen de controle van de Chinese overheid. Van Luyn laat vier demonstranten aan het woord die vertellen over hun redenen om te protesteren en hun ervaringen. De meningen en ideeën van de demonstranten worden verdedigd door de argumenten van Van Luyn en expert Martin Lee. Dit resulteert in het perspectief waarin Hongkong en China van elkaar gescheiden worden. Hierbij wordt Hongkong erkend als een land met een westerse cultuur waar de inwoners vrijheid, democratie en een rechtstaat willen. China wordt daarentegen weergegeven als een land met een autoritair regime waar alles draait om geld en macht. Uit mijn retorische analyse blijkt dat Van Luyn verschillende retorische middelen gebruikt om de kijker van dit perspectief te overtuigen, en hierbij terug valt op bekende stereotypen van China en de Chinese overheid.

Inhoudsopgave

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Overzicht van de literatuur	5
1.1.1 Oriëntalisme	5
1.1.2 Weergave van China in westerse media	6
1.1.3 Documentaire en retoriek	9
Hoofdstuk 2: Methode	10
Hoofdstuk 3: Analyse.....	11
3.1 Synopsis	11
3.2 Arrangement	12
3.2.1 Narratieve structuur	12
3.2.2 Personages	15
3.3 Style	16
3.3.1 Mise-en-scène	16
3.3.2 Cameravoering en montage	17
3.3.3 Geluid	19
Hoofdstuk 4: Conclusie.....	20
Literatuurlijst, filmografie en lijst met afbeeldingen.....	22
Bijlage: Sequentieanalyse.....	24

Inleiding

“Hongkong verdient onze sympathie.” Dit citaat van voormalig China-correspondent Floris-Jan Van Luyn staat op de website van VPRO Tegenlicht.¹ Het citaat weerspiegelt de reden waarom Van Luyn in 2019 de documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN maakte over Hongkongers die protesteren tegen China.² Documentaires kunnen impact hebben op de beeldvorming van het onderwerp.³ In dit geval kan HONGKONGS NIEUWE HELDEN gevolgen hebben voor hoe kijkers over China denken. Want hoe wek je sympathie op voor het één zonder het ander onsympathiek weer te geven? Van Luyn volgt in de documentaire vier protesterende Hongkongers. Zij protesteren tegen de controle en bemoeienis die autoritaire grootmacht China in en over Hongkong heeft. Hongkong is een speciale regio van China, waardoor Hongkong een eigen regering heeft die onder controle staat van de centrale overheid in Beijing. De Chinese overheid perkt de vrijheden van Hongkong steeds verder in, terwijl de protesterende Hongkongers juist wensen dat Hongkong een autonome staat wordt. In HONGKONGS NIEUWE HELDEN wordt dit conflict belicht en wordt de kijker overtuigd dat de demonstranten gelijk hebben.

Volgens Bill Nichols overtuigen documentaires de kijker van een standpunt. De kijker wordt beïnvloed over een issue dat gepresenteerd wordt in de documentaire, zoals het conflict tussen Hongkong en China.⁴ Het beeld dat de documentaire over het conflict schetst is belangrijk voor de mening die kijkers over China vormen. Om te onderzoeken hoe China en de Chinese overheid in HONGKONGS NIEUWE HELDEN worden weergegeven voer ik een retorische analyse uit. Hierdoor kan ik antwoord geven op de onderzoeksvraag: “Hoe construeren retorische middelen een perspectief op de overheid van de Volksrepubliek China in de documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN?” Door de retorische overtuigingskracht te analyseren sluit ik me aan bij de theorie van Nichols. Hij stelt dat elke documentaire een eigen *voice* heeft.⁵ De *voice* brengt door middel van verschillende retorische strategieën een perspectief over op de kijker. De *voice* van een documentaire is het perspectief van de filmmaker op een issue.⁶ Voordat ik antwoord geef op de onderzoeksvraag beantwoord ik eerst twee deelvragen: “Hoe dragen de narratieve structuur en de personages bij aan het perspectief op de Chinese overheid?” en “Hoe dragen de stilistische middelen bij aan het perspectief op de Chinese overheid?” Deze deelvragen helpen mij om antwoord te geven op de onderzoeksvraag.

¹ “Hongkongs Nieuwe Helden,” VPRO Tegenlicht, laatst bekeken op 9 november 2020, <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2019-2020/hongkongs-nieuwe-helden.html>.

² Floris-Jan Van Luyn, *Hongkongs nieuwe helden*, Nederland, VPRO: 2019.

³ Bill Nichols, “Introduction” in *Introduction to Documentary* (Bloomington: Indiana University Press, 2010), xiii.

⁴ Nichols, “Introduction,” xiii.

⁵ Bill Nichols, “What Gives Documentaries a Voice of Their Own?” in *Introduction to Documentary* (Bloomington: Indiana University Press, 2010), 67.

⁶ Nichols, “What Gives Documentaries,” 68.

Er is al veel academisch onderzoek gedaan naar de representatie van China in de westerse media. Van onderzoeken naar de weergave van China in documentaires zijn echter maar enkele voorbeelden te noemen.⁷ Ik lever een bijdrage aan het wetenschappelijk debat door de weergave van China in een documentaire bloot te leggen. Bovendien poog ik het hiaat in het wetenschappelijk debat wat betreft onderzoek naar de weergave van China in Nederlandse media op te vullen. Hier heb ik geen andere onderzoeken van gevonden, waardoor mijn bijdrage aan het wetenschappelijke veld nog relevanter is.

Om de onderzoeksvraag en deelvragen te beantwoorden geef ik allereerst in het theoretisch kader een overzicht van de bestaande literatuur van westerse (media)representatie van het Oosten en specifiek China. Daarna licht ik de theorie van Nichols verder toe en operationaliseer ik deze theorie. Vervolgens geef ik in de analyse antwoord op de deelvragen. Ik sluit mijn onderzoek af door antwoord te geven op de hoofdvraag. Ik verwacht te concluderen dat in HONGKONGS NIEUWE HELDEN het perspectief op de Chinese overheid is geconstrueerd door middel van bestaande stereotyperende ideeën. In de conclusie geef ik bovendien een reflectie op mijn retorische analyse en doe ik aanbevelingen voor vervolgonderzoek.

Hoofdstuk 1: Overzicht van de literatuur

1.1.1 Oriëntalisme

In deze paragraaf geef ik een overzicht van wetenschappelijke literatuur over representatie van het Oosten. Dit is van belang omdat mijn casus een westerse documentaire over China is. Edward Said is een literatuurwetenschapper en bekend om zijn kritiek op de westerse perceptie van het Oosten.⁸ Said publiceerde in 1978 een onderzoek naar hoe het Westen zich sinds de negentiende eeuw heeft afgezet van het niet-Westen.⁹ De term die Said hiervoor gebruikt is oriëntalisme.¹⁰ De Oriënt is het gedeelte van de wereld dat vanuit westers perspectief ten oosten van Europa ligt. Het oriëntalisme is een westers construct waarin het Westen als superieur wordt gezien. Dit heeft invloed op de westerse representatie van de Oriënt. Volgens Said wordt het Oosten weergegeven als exotisch, mysterieus, onontwikkeld, maar bovenal inferieur aan het Westen.¹¹

Hoewel het gedachtegoed van Said vooral betrekking heeft op het Midden-Oosten, betreft

⁷ Marilyn Fitzpatrick, "China Images Abroad: The Representation of China in Western Documentary Films," *The Australian Journal of Chinese Affairs*, nr. 9 (1983): 87-97. Ping Tang, Kelin Quan, en Jianbin Zhu, "The Construction of China's Images through Multimodal Metaphor: A Case Study of China-related BBC Documentaries," *Theory and Practice in Language Studies* 10, nr. 9 (2020): 1044-1053.

⁸ Edward Said, *Orientalism: Western Concepts of the Orient* (Harmondsworth, England: Penguin, 1985), xi-xxiii.

⁹ Said, *Orientalism: Western Concepts of the Orient*, 3.

¹⁰ Edward Said, "Orientalism Reconsidered," *Cultural Critique*, nr. 1 (1985): 90.

¹¹ Said, *Orientalism: Western Concepts of the Orient*, 1-28.

cultuurtheoreticus Stuart Hall het concept oriëntalisme ook op het Verre Oosten, waaronder China.¹² Hall beargumenteert net als Said dat het Westen gebruik maakt van stereotyperingen om de Oriënt te representeren.¹³ Hall definieert stereotypering als: “a one-sided description which results from the collapsing of complex differences into a simple “cardboard cut-out.”¹⁴ Hall stelt dat oriëntalisme voortkomt uit een binair wereldbeeld, gebaseerd op stereotypen. Het westerse discours over het Oosten maakt volgens Hall gebruik van de volgende dualistische stereotypen: wij-zij, goed-slecht, aantrekkelijk-onaantrekkelijk, en beschaafd-onbeschaafd.¹⁵ In de volgende paragraaf geef ik een overzicht van onderzoeken naar de beeldvorming van China in de westerse media en welke rol oriëntalisme hierin speelt.

1.1.2 Weergave van China in westerse media

Zoals beschreven beargumenteert Hall dat Suids theorie over oriëntalisme ook toepasbaar is op China. In deze paragraaf positioneer ik dit eindwerkstuk in het debat rondom de representatie van China in westerse media. Omdat de casus van dit eindwerkstuk de protesten in Hongkong weergeeft door een Nederlandse lens, is het van belang om het debat rondom de representatie van China in westerse media te begrijpen.

Communicatiewetenschapper Zengjun Peng onderzoekt de weergave van China in de *New York Times* en de *Los Angeles Times* tussen 1992 en 2001.¹⁶ Hoewel dit onderzoek Amerikaanse kranten onderzoekt en bovendien niet recent is, zijn de resultaten wel relevant. De resultaten zijn dat China afkeurend wordt weergegeven vanwege het idee dat het communistische China een gevaar is voor de democratie in het Westen.¹⁷ Peng beargumenteert dat de beeldvorming van China in de media voortkomt uit de binaire oppositie tussen het westerse kapitalisme en Chinese communisme tijdens de Koude Oorlog. Bovendien benadrukt hij dat onder andere de economische en politieke agenda van het Westen een grote rol speelt in hoe China weergegeven wordt.¹⁸ Sinds de Chinese economie exponentieel groeide vanaf 1978, heeft het Westen het narratief bedacht dat China uit is op macht en de westerse dominante positie in de wereldeconomie gaat overnemen.¹⁹

In de jaren 1990 verslechterde de westerse beeldvorming van China volgens Thomas Dorogi, die onderzoek heeft gedaan naar veranderingen in de Amerikaanse representatie van China. Dorogi

¹² Stuart Hall, “The West and the Rest: Discourse and Power,” in *Formations of Modernity*, red. B. Gieben (London: Sage, 1992), 205.

¹³ Hall, “The West and the Rest,” 205.

¹⁴ Hall, “The West and the Rest,” 215.

¹⁵ Hall, “The West and the Rest,” 216.

¹⁶ Zengjun Peng, “Representation of China: An Across Time Analysis of Coverage in the *New York Times* and *Los Angeles Times*,” *Asian Journal of Communication* 14, nr. 1 (2004): 53.

¹⁷ Peng, “Representation of China, 53-59.

¹⁸ Peng, “Representation of China, 53-59.

¹⁹ Peng, “Representation of China,” 57-59.

analyseerde vanaf het Tiananmenprotest in 1989 verschillende Amerikaanse tijdschriften, zoals *Time*, *U.S. News & World Report*, en *Newsweek* en kranten als de *New York Times* en *Los Angeles Times*.²⁰ De resultaten van dit onderzoek zijn dat de westerse beeldvorming is verslechterd omdat de Chinese overheid volgens het Westen in deze periode actief mensenrechten schond. Bovendien zou de Chinese overheid openlijk meer macht willen en Taiwan en Hongkong willen inlijven. Hierdoor werd China neergezet als gewelddadig, autoritair, en dat de overheid andere normen en waarden had dan het Westen.²¹ Gebeurtenissen die dit beeld hebben geschetst zijn volgens Dorogi het hardhandig militaire optreden van China tijdens het Tiananmenprotest in 1989, de militaire expedities rond Taiwan in 1995, en de teruggave van Hongkong aan China in 1997.²² Zowel Dorogi als Peng zijn van mening dat het afkeurende beeld van China wordt ingezet om de positie van het Westen te behouden. Peng beargumenteert echter dat China negatief wordt weergegeven omdat de westerse media onbewust met een gedateerd beeld naar China kijkt, terwijl Dorogi stelt dat het Westen China bewust negatief representeert. Dorogi beargumenteert dat militaire expedities en economische expansie van China als een bedreiging voor de westerse internationale hegemonie wordt gezien.²³ Hij stelt dat de westerse beeldvorming van China negatief is om de politieke superioriteit en de legitimiteit van de liberale democratie en vrijemarkteconomie te bevestigen.²⁴ Dit heeft als resultaat dat China vaak wordt weergegeven als totalitaire, communistische grootmacht.²⁵

Dat de angst voor China de westerse weergave van China beïnvloedt, wordt bevestigd door mediawetenschapper Shi-xu, die het westerse, Hongkongse en Chinese mediadiscourse in kranten en essays onderzocht.²⁶ Shi-xu beargumenteert dat ten tijden van de teruggave van Hongkong de westerse media enkel interesse had in wat de teruggave ging betekenen voor het Westen.²⁷ Een belangrijk kenmerk van die periode is volgens Shi-xu dat de westerse media probeerde Hongkong te detacheren van China en als “westers” te claimen. Dit werd geprobeerd door te benadrukken hoe in Hongkong westerse idealen, zoals democratie, geambieerd werden.²⁸ Het democratische Hongkong werd vervolgens tegenover het autoritaire China gezet, waardoor het verschil tussen Hongkong en China werd uitvergroot.

²⁰ Thomas Dorogi, “Tainted Perceptions: Liberal-Democracy and American Popular Images of China,” (PhD proefschrift, University of Nevada, 2000), iii, 8-9.

²¹ Dorogi, “Tainted Perceptions,” iii-iv.

²² Dorogi, “Tainted Perceptions,” iii.

²³ Dorogi, “Tainted Perceptions,” iii-iv.

²⁴ Dorogi, “Tainted Perceptions,” iv.

²⁵ Dorogi, “Tainted Perceptions,” iii-iv.

²⁶ Shi-xu, “Unfamiliar Voices from the Other: Exploring Forms of Otherness in the Media Discourses of China and Hongkong,” in *Read the Cultural Other: Forms of Otherness in the Discourses of Hong Kong’s decolonization* (Berlijn; Boston: De Gruyter Mouton, 2008), 120-122.

²⁷ Shi-xu, “Unfamiliar Voices from the Other,” 127.

²⁸ Shi-xu, “Unfamiliar Voices from the Other,” 130.

Qing Cao, wetenschapper in Chinese media en communicatie, onderzocht waarop de angst voor China gebaseerd is. Hij analyseerde verschillende media, waaronder televisieseries en -documentaires, uit het einde van de twintigste eeuw en stelt dat sinds 2001 de westerse mediaweergave van China gekenmerkt wordt door onzekerheid over hoe het Westen zich tot China moet verhouden.²⁹ Hierdoor wordt China als grootmacht weergegeven die de westerse hegemonie bedreigt, maar ook als een ontwikkelingsland. Cao beargumenteert net als Peng dat politiek of strategisch voordeel vaak een motief is om China op een bepaalde manier te construeren. Hierdoor wordt China over het algemeen gerepresenteerd als land waar de normen en waarden enorm verschillen van de westerse idealen, zoals Shi-xu ook beschreef. De westerse idealen die Cao noemt zijn vrijheid, democratie, mensenrechten, en de rechtsstaat.³⁰ Door stereotypering wordt China lijnrecht tegenover het Westen geplaatst, bijvoorbeeld door China als communistisch te bestempelen.³¹ Cao geeft een voorbeeld van hoe dit narratief gebruikt werd in de periode van de teruggave van Hongkong. Rondom deze gebeurtenis publiceerde de westerse media veel over hoe de Chinese overheid de liberale economie in Hongkong wilde veranderen naar een socialistische planeconomie.³² Dit zou tegen de gevestigde Britse idealen in Hongkong ingaan en dus werd China als bedreiging voor het Westen weergegeven.³³

Het onderzoek van Cao is een van de weinige wetenschappelijk onderzoeken naar de weergave van China in documentaires. Een ander onderzoek is het overzicht van westerse documentaires over China van filmhistoricus Merrillyn Fitzpatrick, gepubliceerd in 1983. Hierin stelt Fitzpatrick dat sinds het begin van de twintigste eeuw documentaires over China worden gemaakt, maar dat de politieke situatie in China dit altijd lastig maakte.³⁴ Vanaf 1978 werd dit door beleidsveranderingen makkelijker en kregen filmmakers meer vrijheid.³⁵ Volgens Fitzpatrick zijn westerse documentaires over China grotendeels generaliserend en belasterend geweest over het land en het volk.³⁶ Dit wordt ook beaamd in een recent onderzoek door Ping Tang, Kelin Quan en Jianbin Zhu uit 2020. Zij hebben onderzoek gedaan naar de weergave van China in documentaires van de BBC. Tang, Quan en Zhu beargumenteren dat de documentaires veelal generaliserend en belasterend over China zijn om het aantrekkelijk te maken voor de westerse kijker.³⁷

Uit dit overzicht van literatuur blijkt dat onderzoek naar de westerse representatie van China

²⁹ Qing Cao, "Modernity and Media Portrayals of China," *Journal of Asian Pacific Communication* 22, nr. 1 (2012): 7.

³⁰ Cao, "Modernity and Media," 6.

³¹ Cao, "Modernity and Media," 6-9.

³² Cao, "Modernity and Media," 3-4.

³³ Cao, "Modernity and Media," 4.

³⁴ Fitzpatrick, "China Images Abroad," 87.

³⁵ Fitzpatrick, "China Images Abroad," 91.

³⁶ Fitzpatrick, "China Images Abroad," 97.

³⁷ Tang, Quan, en Zhu, "The Construction of China's Images," 1044-1053.

in documentaires schaars is. Met mijn onderzoek poog ik dit gat in de literatuur enigszins op te vullen. Een ander hiaat in het debat is onderzoek naar Nederlandse media. Door een Nederlandse documentaire te analyseren lever ik een bijdrage aan dit debat.

1.1.3 Documentaire en retoriek

Het definiëren van het genre documentaire leidt tot discussie vanwege het heersende spanningsveld tussen representatie en werkelijkheid. Een van de eerste definities van documentaires is opgesteld door filmmaker John Grierson. Hij definieerde in 1933 documentaires als een “creative treatment of actuality.”³⁸ Deze definitie toont het spanningsveld tussen representatie en werkelijkheid. Bill Nichols speelt een sleutelrol in het debat en stelt dat documentaires representaties zijn die invloed hebben op de werkelijkheid. Hij beargumenteert dat documentaires een eigen *voice* hebben.³⁹ Nichols definieert *voice* als de manier waarop de filmmaker het beeldmateriaal organiseert tot een perspectief op het onderwerp, met als doel de kijker te overtuigen van het standpunt van de filmmaker.⁴⁰

Om de *voice* te analyseren en te bepalen hoe in een documentaire een perspectief wordt geconstrueerd baseert Nichols zich op de klassieke retorica van Aristoteles. Nichols erkent, net als de klassieke retorica, vijf retorische strategieën: *invention*, *arrangement*, *style*, *memory* en *delivery*. De eerste strategie *invention* beslaat de bewijsmiddelen die de filmmaker gebruikt om de kijker te overtuigen. Nichols onderscheidt drie vormen van bewijs, namelijk *ethos*, *pathos* en *logos*.⁴¹ *Ethos* – ethisch bewijs – is de geloofwaardigheid van de filmmaker en personages in de documentaire.⁴² Hiermee wordt een draagvlak voor het standpunt van de filmmaker gecreëerd. *Pathos* – pathetisch bewijs – speelt in op het sentiment van de kijker en gebruikt emotie om een argument over te brengen.⁴³ *Logos* – logisch bewijs – is gebaseerd op logische redenering om iets te bewijzen.⁴⁴ Hiermee wordt gebruik gemaakt van voor de hand liggende redeneringen om een argument te maken. De tweede retorische strategie *arrangement* is de structuur waarin bewijs wordt gepresenteerd. Nichols stelt dat een grote overtuigingskracht van een standpunt voortkomt uit de combinatie van *ethos*, *pathos* en *logos*, en door deze bewijsvoering op een effectieve manier te organiseren.⁴⁵ Hij licht dit toe aan de hand van de structuur uit de klassieke retorica. Deze structuur gebruikt naast voor- en tegenargumenten ook feiten en emotie om een perspectief over te

³⁸ John Grierson, “The Documentary Producer,” *Cinema Quarterly* 2, nr. 1 (1933): 7-8.

³⁹ Bill Nichols, “What Gives Documentaries a Voice of Their Own?” in *Introduction to Documentary* (Bloomington: Indiana University Press, 2017), 68.

⁴⁰ Bill Nichols, “The Voice of Documentary,” *Film Quarterly* 38, nr. 3 (1983): 18.

⁴¹ Nichols, “What Gives Documentaries,” 59.

⁴² Nichols, “What Gives Documentaries,” 59.

⁴³ Nichols, “What Gives Documentaries,” 59.

⁴⁴ Nichols, “What Gives Documentaries,” 59.

⁴⁵ Nichols, “What Gives Documentaries,” 63.

brenge⁴⁶. De derde retorische strategie *style* gaat over de stilistische keuzes die de filmmaker maakt.⁴⁷ Nichols noemt de stilistische keuzes de instrumenten van de filmmaker waarmee de *voice* gefaciliteerd wordt.⁴⁸ Voorbeelden van stijlelementen die Nichols geeft zijn camerahoek, compositie, focus, duur van shots, en montage.⁴⁹ De vierde retorische strategie die Nichols erkent is *memory*. Hierover zegt Nichols: “Memory holds crucial importance for speech delivered on the spot.” Volgens Nichols draagt *memory* in de vorm van bijvoorbeeld collectief geheugen of herhaling bij aan het overbrengen van de *voice* van de documentaire.⁵⁰ De laatste retorische strategie is *delivery*. Dit is de wijze waarop een spreker iets overbrengt, en kan met name in interviews van belang zijn voor het overbrengen van een perspectief. Naast non-verbale communicatie spelen ook emotie en stemgebruik een rol in *delivery*.⁵¹

In de voorgaande paragrafen heb ik alle benodigde literatuur besproken en toegelicht. De theorie van Nichols gebruik ik ook als methodologie. In de volgende paragraaf zet ik uiteen hoe ik Nichols’ theorie operationaliseer om te gebruiken als methode voor de analyse van HONGKONGS NIEUWE HELDEN.

Hoofdstuk 2: Methode

De documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN is onderdeel van het programma TEGENLICHT en is uitgezonden op de Nederlandse televisie op NPO2 op zondag 3 november 2019. Door het uitvoeren van een retorische analyse aan de hand van Nichols’ theorie geef ik antwoord op de vraag hoe in deze documentaire een perspectief op de Chinese overheid wordt geconstrueerd. Met behulp van een sequentieanalyse voer ik de retorische analyse uit. De sequentieanalyse is te vinden in de bijlage. De retorische analyse bestaat uit twee delen die ieder antwoord geven op een deelvraag. Eerste geef ik een synopsis van de documentaire, waarna ik de retorisches strategie *arrangement* analyseer. Hierin zet ik uiteen hoe de narratieve structuur van de documentaire bijdraagt aan het perspectief op de Chinese overheid. Dit doe ik door eerst de structuur te analyseren en daarna per onderdeel opvallendheden toe te lichten. Vervolgens analyseer ik hoe de personages bijdragen aan het beeld dat Van Luyn van China wilt schetsen. De personages zijn gekozen door de filmmaker, en hun ideeën komen daarom waarschijnlijk overeen met het standpunt dat Van Luyn wilt uitdragen.

Het tweede deel van de retorische analyse bestaat uit de analyse van de categorie *style* waarin ik antwoord geef op de tweede deelvraag. Als eerste analyseer ik de mise-en-scène van de

⁴⁶ Nichols, “What Gives Documentaries,” 64.

⁴⁷ Nichols, “What Gives Documentaries,” 66.

⁴⁸ Nichols, “What Gives Documentaries,” 66.

⁴⁹ Nichols, “What Gives Documentaries,” 66.

⁵⁰ Nichols, “What Gives Documentaries,” 67.

⁵¹ Nichols, “What Gives Documentaries,” 67-68.

documentaire, waarbij ik focus op de setting. Daarna kijk ik naar de cameravoering en montage, en als laatste naar het gebruik van geluid en voice-over. Om de analyse inzichtelijk te houden voor dit onderzoek, focus ik op de stilistische keuzes die continu worden gebruikt en op de opvallendheden hiervan. Hierdoor krijg ik een goed overzicht hoe Van Luyn zijn perspectief uitdraagt en kijkers beïnvloedt door het gebruik van stilistische middelen.

Zoals hierboven beschreven analyseer ik de categorieën *arrangement* en *style* apart. De categorie *invention* integreer ik in de analyses van *arrangement* en *style*. Ik heb deze keuze gemaakt omdat ik denk dat *invention* niet een opzichzelfstaande categorie is. De argumenten die voortkomen uit de structuur en stijlelementen krijgen overtuigingskracht door de bewijsvoeringen die onderdeel zijn van de categorie *invention*. Een voorbeeld hiervan is verdrietige muziek die de kijker in een bepaalde gemoedstoestand brengt. Door in de analyses van de structuur en stijlelementen te beschrijven welke vorm van bewijsvoering toegepast wordt, kan ik beargumenteren hoe de retorische middelen gebruikt worden in de constructie van het perspectief op de Chinese overheid in de documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN.

Ik analyseer niet alle retorische strategieën die Nichols uiteenzet. Mediawetenschapper Willem Hesling is van mening dat de categorieën *memory* en *delivery* moeilijk te analyseren zijn in een documentaire. Hesling beargumenteert dat deze strategieën betrekking hebben op een aanwezige spreker die kan reageren op het publiek, en niet op een complete documentaire.⁵² Na de analyses van *arrangement*, *style* en daarbij *invention* geef ik in de conclusie antwoord op de hoofdvraag.

Hoofdstuk 3: Analyse

3.1 Synopsis

De documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN gaat over Hongkongse demonstranten die protesteren tegen de Hongkongse en Chinese overheid. Regisseur Van Luyn brengt vier demonstranten in beeld; Amy, Virginia, Ed en Charlotte. Hoewel ze allen deelnemen aan de protesten wordt duidelijk dat ze dit op verschillende manieren doen. Een voorbeeld hiervan is dat alle demonstranten actief protesteren, maar Amy en Ed staan vaak aan de frontlinie in tegenstelling tot Virginia en Charlotte. Uiteindelijk blijkt uit de verhalen van de demonstranten dat de echte “nieuwe helden van Hongkong” de jongere generatie is, omdat zij bereid zijn om te vechten voor de vrijheid van Hongkong en niet bang zijn voor de consequenties, terwijl de oudere demonstranten dat niet durven. Naast de demonstranten speelt Van Luyn zelf een rol als verteller en deskundige. Ook expert Martin Lee, die al

⁵² Willem Hesling en Jan Marie Lambert Peters, *Audiovisuele Retoriek* (Leuven: Centrum voor Communicatiewetenschappen, 1985): 28.

sinds eind jaren 1990 betrokken was bij de politiek in Hongkong, is een personage in de documentaire. HONGKONGS NIEUWE HELDEN is verdeeld in vijf delen. Na een korte inleiding volgen vier “hoofdstukken”. In elke deel na de inleiding wordt een diepere laag van de protesten getoond. Deel 1 focust op de vier demonstranten en wordt duidelijk hoe het er in de protesten aan toegaat. Daarnaast wordt kort uitgelegd hoe het politieke systeem in Hongkong werkt en hoe de relatie met het moederland China is. In deel 2 wordt er dieper ingegaan op de politiek in Hongkong en waarom deze organisatiestructuur uiteindelijk tot protesten heeft geleid. In deel 3 wordt het beleid van de Chinese overheid onder de loep genomen. Hieruit blijkt dat zowel de Chinese staat en haar inwoners erg verschillend zijn van Hongkong en haar inwoners, en dat dit voor problemen en onbegrip zorgt. Deel 4 dient als conclusie van de documentaire en geven de demonstranten hun blik op de toekomst van Hongkong.

3.2 Arrangement

In dit deel van de analyse geef ik antwoord op de eerste deelvraag: “Hoe dragen de narratieve structuur en de personages bij aan het perspectief op de Chinese overheid?” Om hier antwoord op te geven analyseer ik de narratieve structuur en de personages, en hoe dit beide bijdraagt aan de beeldvorming van China en de Chinese overheid.

3.2.1 Narratieve structuur

In de synopsis beschreef ik dat de documentaire opgedeeld is in vijf delen. Deze zijn te verdelen in een begin, middenstuk en einde. Het begin van de documentaire, de inleiding, bestaat uit de introductie van Van Luyn en een inleiding op de protesten. In het middenstuk, deel 1, 2 en 3, wordt het perspectief op China geconstrueerd. Dit gebeurt op verschillende wijzen die ik in de alinea’s hierna toelicht. Het einde van de documentaire, deel 4, bestaat uit een overzicht van korte conclusies over de argumenten uit het middenstuk, en een blik op de toekomst van Hongkong. De documentaire is verdeeld in “hoofdstukken” die voortbouwen op elkaar. Alle delen vertellen ongeveer hetzelfde verhaal maar hebben een verschillende focus. Hierdoor wordt diepgang gecreëerd en wordt er op basis van redenering een perspectief op China gegeven. Deze argumentatie is grotendeels gebaseerd op bekende stereotypen van China, zoals autoritair, machtswellustig, een gevaar voor de westerse idealen en andere stereotypen die Edward Said en Stuart Hall in hun onderzoeken ook noemen. Vanwege de basis van logica en redenering ben ik van mening dat de narratieve structuur dient als logisch bewijs voor het perspectief op China.

De documentaire begint met een korte inleiding. Opvallend is de vergelijking die Van Luyn maakt tussen deze protesten en het Tiananmenprotest in 1989. In het theoretisch kader besprak ik dat Thomas Dorogi beargumenteert dat onder andere het Tiananmenprotest een reden was voor de verslechtering van de westerse weergave van China. Van Luyn gebruikt dit incident in HONGKONGS

NIEUWE HELDEN wederom om China in kwaad daglicht te stellen. Overeenkomsten tussen de twee protesten zijn volgens Van Luyn dat beide protesten het doel hebben meer vrijheid te vergaren, dat demonstranten opstaan tegen het regime van de Chinese overheid en dat in beide protesten studenten een grote rol spelen. Het Tiananmenprotest werd door de Chinese overheid zo hard neergeslagen dat het resulteerde in de dood van honderden demonstranten. Een vergelijking met zo'n bloederige gebeurtenis in de moderne Chinese geschiedenis bevestigt het stereotype dat de Chinese staat gewelddadig tegen haar eigen burgers is. De vergelijking met het Tiananmenprotest om de Hongkongprotesten te introduceren zet direct de toon hoe China weergegeven wordt in de documentaire. De introductie bouwt voort op het verleden en hierin wordt het Tiananmenprotest gebruikt om de Chinese staat weer te geven als autoritair, zonder vrijheid van meningsuiting, en gewelddadig.

Na de inleiding begint deel 1, onder de titel "Het Gevecht." Dit deel geeft een basis van argumenten waarin in de volgende delen op voortgebouwd wordt. Demonstrant Ed beargumenteert dat de politie altijd begint met het gebruiken van geweld in de protesten. Het wordt duidelijk dat de politie aangestuurd wordt door de Chinese overheid en hieruit wordt de conclusie getrokken dat de Chinese staat geweld gebruikt tegen de inwoners van Hongkong. Van Luyn legt uit hoe het politieke systeem tussen Hongkong en China werkt en vertelt over de teruggave in 1997. Direct hierna vertelt demonstrant Virginia hoe het leven in Hongkong in de jaren tachtig en negentig beter was, en dat zij is opgevoed met een gevoel van vrijheid. In deze periode werd Hongkong nog bestuurd door Groot-Brittannië. Het leven in Hongkong ten tijde van de Britse overheersing en het leven in Hongkong na de teruggave worden hier met elkaar vergeleken, wat nadelig uitpakt voor de weergave van China omdat zowel Van Luyn als de demonstranten het leven onder het Chinese regime achteruit vinden gaan. Dat Hongkong gedetacheerd wordt van China komt overeen met het onderzoek van Shi-xu. Hoewel in dit deel nog geen nadruk ligt op het verschil in idealen zoals Shi-xu ondervond, wordt hier in deel 3 wel op gefocust.

Deel 2, "Schone Schijn," focust op de politieke situatie in Hongkong en de relatie met de Chinese overheid. Op basis van uitleg van Van Luyn, verhalen van de demonstranten en argumentatie door de expert Martin Lee blijkt dat het systeem tussen Hongkong en China uit balans is. De demonstranten stellen dat de loyaliteit aan Beijing voor onderdrukking van de inwoners van Hongkong zorgt, bijvoorbeeld doordat verschillende vrijheden worden ingeperkt. Een voorbeeld hiervan is dat de demonstranten niet zonder hun identiteit te verbergen de straat op kunnen, uit angst om opgepakt te worden door de Chinese overheid. Het narratief dat China bewust de vrijheden van Hongkongers inperkt komt ook terug in de theorie van Qing Cao. Cao beargumenteert dat westerse media vaak gebruikmaken van het stereotypen dat de Chinese staat autoritair en totalitair is om het "gevaar" van China zichtbaar te maken. Van Luyn vertelt hierna over de uitleveringswet die

de druppel voor de protesten vormde omdat door deze wet de inwoners van Hongkong uitgeleverd konden worden aan China. Van Luyn rechtvaardigt het geweld in de protesten door te stellen dat de demonstranten anders niet gehoord werden. Van Luyn vertelt echter niet waarom de Hongkongers zo boos waren om de uitleveringswet. Dit moet de kijker zelf bedenken. Lee gaat dieper in op het *one country, two systems*-beleid wat de relatie tussen Hongkong en China definieert. Lee stelt dat het systeem niet werkt omdat China zich te veel met Hongkong bemoeit waardoor de balans weg is. Volgens hem had Hongkong een democratie moeten worden na de teruggave, en had China de stadstaat los moeten laten. Indirect zegt Lee dat in Hongkong democratie geen kans heeft gehad vanwege de invloed van de Chinese overheid op het stadsbestuur. Het idee dat China een gevaar zou zijn voor (westerse) democratie is geen nieuwe opvatting. Zengjun Peng ondervond dit immers ook in zijn onderzoek.

Dat het Chinese regime veel invloed op Hongkong heeft wordt nog duidelijker in deel 3, “De Mier en de Olifant.” Het stereotype dat China totalitair en autoritair is, wordt in dit deel bevestigd aan de hand van argumentatie van verschillende personages en bovendien versterkt door beelden van militaire parades en fragmenten uit speeches van de president van China Xi Jinping. Er wordt gebruik gemaakt van een fragment waarin Xi zegt trouw te blijven aan een hereniging tussen China en Hongkong en altijd voor economische stabiliteit zal zorgen. Dit laatste past bij het beeld dat de demonstranten en Lee van China hebben en komt bovendien overeen met het onderzoek van Dorogi die beargumenteert dat de machtsuitstraling van China over Hongkong de westerse beeldvorming verslechtert. Er wordt veel nadruk gelegd op het verschil in idealen. Lee legt uit dat China en Chinezen enkel gefocust zijn op macht en geld. Lee begrijpt niet hoe een land functioneert zonder andere idealen als een rechtsstaat, vrijheid van meningsuiting en democratie. Dit komt terug in de bevindingen van Shi-xu. De demonstranten vertellen dat het gebrek aan deze westerse idealen de reden is dat Hongkongers niet tevreden zijn met het beleid van China.

Deel 4, “De Toekomst,” dient als conclusie van de documentaire. Van Luyn geeft een korte samenvatting van de belangrijkste argumenten, namelijk dat Hongkong het zwaar heeft tegen een autoritaire macht en dat China Hongkong wil inlijven. Deze conclusies, die vrij kort door de bocht zijn, komen qua vorm overeen met de onderzoeken van Ping Tang, Kelin Quan en Jianbin Zhu. Zij stellen dat documentaires nog steeds regelmatig generaliserend en belasterend over de Chinese staat zijn enkel omdat het de westerse kijker aanspreekt. Demonstranten Amy en Charlotte geven een blik op de toekomst van Hongkong. Charlotte zegt dat ze blij is wanneer de protesten klaar zijn, maar Amy geeft hoop door te stellen dat Hongkongers altijd zullen blijven vechten. De documentaire eindigt met het volkslied van Hongkong, gezongen door demonstranten, wat symbool staat voor hoop dat Hongkong een autonome staat wordt en China buiten de grenzen kan houden.

3.2.2 Personages

In deze paragraaf analyseer ik welke rollen de verschillende personages spelen. In de documentaire spelen zes personages een rol, namelijk Van Luyn, de vier demonstranten, en expert Lee. Wat de personages kenmerkt is dat zij niet zozeer als individu belangrijk zijn, maar dat hun waarde voor het perspectief op China vooral berust op hun ervaringen met China, de protesten, en de politiek. Hun argumenten en verhalen zie ik als ethisch bewijs, omdat de persoonlijke ervaring hun aanwezigheid in de documentaire legitimeert waardoor de kijker hun standpunten over China sneller als de waarheid aanneemt.

Van Luyn is niet alleen de regisseur van de documentaire, hij speelt als voice-over ook een grote rol in het overbrengen van informatie. In de inleiding introduceert Van Luyn zichzelf als ervaringsdeskundige omdat hij zichzelf, als voormalige China-correspondent, als kenner van China en Hongkong ziet. Doordat Van Luyn zichzelf op deze manier presenteert, legitimeert hij niet alleen de documentaire maar ook zijn uitleg en mening over de situatie. In de voice-over praat Van Luyn de documentaire aan elkaar en geeft hij korte samenvattingen van wat andere personages zeggen. Een voorbeeld hiervan is de snelle conclusie aan het begin van deel 4 die in de vorige paragraaf besproken is.

De vier demonstranten spelen een belangrijke rol in HONGKONGS NIEUWE HELDEN. De documentaire gaat immers over hun bijdrage aan de protesten. Alle vier representeren ze een specifieke groep demonstranten. Virginia representeert de oudere generatie, die over het algemeen niet actief protesteert. Charlotte is student en staat ook al iets verder van de frontlinie af. Zij begrijpt heel goed het verschil tussen de oudere en jongere generatie en geeft hier uitleg over. Scholieren Ed en Amy representeren de “dappere strijders” die vaak aan de frontlinie te vinden zijn. Doordat de demonstranten samen zo’n brede en verschillende groep representeren, heeft de kijker het idee dat het onderwerp vanuit allerlei verschillende perspectieven belicht wordt. In werkelijkheid gebeurt dit niet omdat alle vier de demonstranten dezelfde mening over China hebben. Ze willen allemaal dat Hongkong haar vrijheid terugkrijgt, vrije verkiezingen krijgt, en het liefst als autonome staat erkend wordt. De demonstranten hebben dan ook geen goed woord voor China en Chinezen over waardoor China opnieuw in een negatief daglicht wordt geplaatst.

De expert in de documentaire, waar een aanzienlijk deel van de geloofwaardigheid op is gebaseerd, is Martin Lee. Lee wordt in deel 2 geïntroduceerd als grondlegger van de democratische partij van Hongkong. In een fragment zien we dat Lee op het moment van de teruggave aanwezig was en toen al opstond tegen de controle en bemoeienis van de Chinese staat. Lee wordt als expert gelegitimeerd en hierdoor wegen zijn argumenten zwaar. Hij heeft veel kennis over de situatie maar laat ook een hele duidelijke persoonlijke mening horen. Lee is namelijk overduidelijk pro-Hongkong en wil als grondlegger van de democratische partij dat Hongkong een autonome, democratische

staat wordt. Ondanks zijn expertise geeft Lee enkel argumenten voor de vrijheid van Hongkong, lijkt hij geen enkel begrip voor China te hebben en wordt China wederom als boosdoener weergegeven.

Alle personages in HONGKONGS NIEUWE HELDEN leggen veel nadruk op het verschil in idealen tussen Hongkong en China. De personages voelen allemaal meer bij de westerse idealen die Cao uitgebreid bespreekt in zijn onderzoek, en China wordt hier lijnrecht tegenover gezet. Dit is een voorbeeld van hoe een dualistisch stereotype een goede en slechte kant lijkt te hebben, zoals Hall beargumenteert. Doordat er enkel personages voorkomen die voor de onafhankelijkheid van Hongkong en voor het installeren van westerse idealen zijn, komt de documentaire erg pro-Hongkong en anti-China over. De demonstranten leggen uit waarom zij Hongkong niet in handen van China willen zien en waarom zij denken dat democratie en vrijheid beter zijn. Deze verhalen worden bevestigd door de argumenten van Lee en het commentaar van Van Luyn. Doordat het onderwerp eenzijdig belicht wordt en er geen toelichting wordt gegeven over hoe de Chinese kant in elkaar zit of hoe de Chinese overheid werkt, moet de kijker hier aannames over maken om een compleet beeld te krijgen. Omdat alle informatie die over China gegeven wordt negatief is, zal de kijker dit negatieve perspectief overnemen.

3.3 Style

In deze paragraaf beantwoord ik de tweede deelvraag: “Hoe dragen de stilistische middelen bij aan het perspectief op de Chinese overheid?” Om antwoord op deze vraag te geven analyseer ik de verschillende stijlelementen in de documentaire. In dit onderdeel van de analyse had ik graag gebruik gemaakt van beelden uit de documentaire om mijn argumenten te illustreren. Helaas kan ik vanwege copyright geen afbeeldingen uit de documentaire halen. In HONGKONGS NIEUWE HELDEN dienen de stijlelementen en de keuzes die hierin zijn gemaakt vooral als pathetisch en ethisch bewijs. Het overgrote deel van stijlkeuzes is namelijk gemaakt om een argument van een van de personages of de narratieve structuur te benadrukken en illustreren. Hierbij versterken de stijlelementen de emotie en wordt de kijker in een bepaalde gemoedstoestand gebracht waardoor een argument of verhaal indrukwekkender is. Daarnaast dragen sommige stijlkeuzes bij aan de geloofwaardigheid van de documentaire, bijvoorbeeld door het gebruik van archiefbeelden.

3.3.1 Mise-en-scène

Aan de mise-en-scène in HONGKONGS NIEUWE HELDEN zijn weinig bijzonderheden op te merken. Toch bespreek ik een aantal punten. Als eerste bespreek ik de interviewscènes waarin de demonstranten en Lee hun verhaal doen. De individuele setting per personage verandert gedurende de documentaire niet. Deze setting lijkt een persoonlijke plek voor elk personage, bijvoorbeeld een kantoor of slaapkamer. Dit resulteert in een intieme sfeer die emotioneler overkomt dan wanneer alle personages op dezelfde plek geïnterviewd zouden worden. De intieme sfeer heeft invloed op de

weergave van China omdat het verhaal indrukwekkender en heftiger wordt, waardoor de kijker eerder de neiging heeft de kant van de personages te kiezen. Een voorbeeld hiervan zijn de verhalen van de demonstranten over het geweld door de politie of de angst om opgepakt te worden door de Chinese staat. Hierbij wordt een contrast gecreëerd omdat China wordt neergezet als grote anonieme entiteit terwijl bij de protestanten juist de individualiteit wordt benadrukt.

Een andere opvallendheid in de mise-en-scène is dat verreweg de meeste scènes plaats vinden gedurende de dag. Hier zijn echter enkele uitzonderingen op, namelijk de scènes 42, 43, 44, 47, 49 en 60 die gefilmd zijn in de nacht. Het verschil tussen de dag- en nachtscènes is dat in de nacht een groter gevoel van anonimiteit heerst, terwijl overdag alles gezien kan worden. Alle nachtscènes zijn beelden van protesten waarbij de demonstranten rustig zijn en de politie niet aanwezig is. De dagscènes zijn daarentegen beelden van gewelddadige protesten waarbij de politie in grote mate aanwezig is. Deze waarneming sluit aan bij het gevoel van de demonstranten dat ze hun identiteit moeten verbergen om niet gezien te worden. In de nacht hebben de demonstranten echter de vrijheid om zonder gezichtsbescherming hun verhaal te doen. De beelden zijn emotioneel en de liederen van de demonstranten klinken beladen en indrukwekkend. Dit narratief draagt bij aan het perspectief op China omdat het geweld dat door de politie – en dus indirect de Chinese overheid – wordt gebruikt wederom afkeurend in beeld wordt gebracht. Bovendien illustreert deze contrasterende mise-en-scène het argument van Ed dat de demonstranten niet met het geweld zouden beginnen. Zonder de controlerende politie kunnen protesten kennelijk wel vredig plaatsvinden.

3.3.2 Cameravoering en montage

Het overgrote deel van de beelden zijn ofwel statische interviewbeelden, ofwel hele dynamische protestbeelden. De cameravoering van de personages in interviewsetting is vrijwel in alle gevallen hetzelfde, namelijk medium close-up shots. Bovendien praten de personages in interviews direct tegen de camera. Wanneer de personages buiten deze setting treden, wordt deze statische cameravoering losgelaten en erkennen de personages de aanwezigheid van de camera niet. De personages worden in dit geval geobserveerd. De dynamische cameravoering geeft het gevoel dat de gebeurtenissen niet in scène zijn gezet en de filmmaker hier geen invloed op had. Hierdoor komen de verhalen van de personages geloofwaardiger over en maakt het bovendien meer indruk op de kijker. Een voorbeeld in scènes 23 en 24 is het verschil in cameravoering wanneer Charlotte in een winkel staat en wanneer zij als demonstrant stiekem een sticker met een anti-China slogan op een lantaarnpaal plakt. Als Charlotte als klant in een winkel staat, wordt er gebruik gemaakt van een statisch longshot en komt de gehele winkel inclusief kassamedewerker in beeld. Echter, wanneer Charlotte stiekem de anti-China sticker plakt wordt er gebruik gemaakt van een bewegende close-up

van enkel haar hand en sticker, en vervolgens enkel haar hoofd. De beelden komen hierdoor over alsof ze in het geheim zijn gefilmd omdat de stiekeme handeling absoluut niet door iedereen gezien mag worden. Dit draagt bij aan het perspectief van China als land waar vrijheid geen waarde heeft, omdat de kijker op deze manier zelf ervaart hoe bijvoorbeeld vrijheid van meningsuiting en vrijheid om te protesteren ingeperkt zijn.

Door de gehele documentaire wordt regelmatig gebruik gemaakt van beelden uit protesten. De meeste van deze protestbeelden zijn vanuit het midden van de protesten gemaakt. Dit versterkt het sentiment rondom de protesten omdat de kijker de chaos en dynamiek beter ervaart dan wanneer er vanaf een afstand werd gefilmd. De kijker heeft het gevoel tussen de demonstranten te staan en voelt hierdoor sympathie voor hen. De protestbeelden illustreren meerdere malen de verhalen van de demonstranten, bijvoorbeeld wanneer Ed vertelt over de blauwe verf die de overheid gebruikt om demonstranten te kunnen herkennen wanneer ze wegvluchten voor de politie. De beelden van tanks die blauwe verf op demonstranten spuiten maken het verhaal van Ed duidelijker en indrukwekkender. Bovendien is in deze protestbeelden duidelijk de angst voor China te herkennen die in andere onderzoeken van bijvoorbeeld Dorogi en Peng ook herkend werd. In elk protestbeeld dat wordt gebruikt wordt de Chinese staat of politie als boosdoener, gevaarlijk of gewelddadig weergegeven. Het is voor mij niet bekend of Van Luyn al deze protestscènes zelf heeft opgenomen, of dat ze van iemand anders zijn overgenomen. Sommige beelden zijn namelijk ook in andere media gebruikt. Scène 60 is een zeer veel gebruikte scène in andere media om sympathie te wekken voor de demonstranten.⁵³ Ook in HONGKONGS NIEUWE HELDEN wordt deze scène om die reden gebruikt. De scène is een extreem longshot waarbij een menigte demonstranten 's nachts vanuit vogelperspectief gefilmd wordt. Het is een longtake van ruim één minuut waar niet in geknipt is. Het is een enorme menigte demonstranten die liederen zingen en door de stad lopen. Wanneer van beide kanten ambulances met zwaailichten komen, zorgt de menigte zelf dat de ambulances de ruimte krijgen en hun weg kunnen vervolgen. Deze beelden laten zien hoe vredig de protesten kunnen plaatsvinden, en dat de demonstranten geen kwaad in de zin hebben. Dit draagt wederom bij aan het narratief dat de Chinese staat begint met geweld tegen de demonstranten.

Opvallendheden qua montage zijn de fragmenten van Chinese militaire parades. Deze fragmenten worden in deel 3 veel gebruikt. Dit deel legt nadruk op het stereotype dat China autoritair is, op macht uit is en hierom graag met haar leger pronkt. De beelden van de militaire parades spreken boekdelen wanneer dit na de argumenten van Lee wordt gemonteerd die zegt dat het in China enkel om macht of geld draait. Dit wordt nog eens extra versterkt door de fragmenten

⁵³ Lauren Frias, "Stunning Video Shows Hong Kong Protestors Part Like a Wave to Allow an Ambulance to pass," *Insider*, 18 juni 2019, <https://www.insider.com/watch-hong-kong-protesters-allow-an-ambulance-to-pass-2019-6>.

van een speech van Xi Jinping. In HONGKONGS NIEUWE HELDEN laat Van Luyn niet weten dat de beelden en fragmenten van militaire parades en indrukwekkende speeches afkomstig zijn van de viering van het zeventigjarige bestaan van de Volksrepubliek China.⁵⁴ Dit is de feestdag waarop Chinezen extra trots zijn op hun land en alles uit de kast halen om dit te laten zien. Het gebruik van de beelden zonder context zorgt ervoor dat het stereotype van China als autoritair onnodig overdreven weergegeven wordt. Bovendien komt de angst voor de Chinese staat en het politieke systeem duidelijk naar voren. Deze angst komt overeen met de angst die zowel Dorogi, Peng als Shi-xu herkenden in hun onderzoeken naar de weergave van China in verschillende media.

3.3.3 Geluid

In HONGKONGS NIEUWE HELDEN wordt op een aantal manieren opvallend gebruik gemaakt van geluid. Ten eerste is Van Luyn in de documentaire enkel te horen via voice-over. Hij is één keer in beeld, in scène 4, maar ook hier spreekt hij via voice-over. Doordat Van Luyn enkel te horen is als voice-over kan zijn commentaar makkelijk gemonteerd worden om delen of scènes aan elkaar te praten. Niet alleen geeft Van Luyn achtergrondinformatie die de kijker nodig heeft om de verhalen van de demonstranten en Lee te begrijpen, maar Van Luyn geeft ook korte conclusies van deze verhalen. Hierdoor worden meningen en ervaringen vaak meerdere keren herhaald, waardoor het een grote indruk op de kijker achterlaat. Daarnaast stelt Van Luyn soms retorische vragen om de kijker te laten beseffen wat de demonstranten zoal meemaken. Een voorbeeld hiervan is de vraag in scène 14 waarin Van Luyn vraagt of het eigenlijk wel normaal is dat alle vier de demonstranten weten hoe het inademen van traangas voelt.

Ten tweede wordt een aantal keer gebruik gemaakt van non-diegetisch geluid, meestal in de vorm van muziek. De muziekekeuzes beïnvloeden de sfeer van een scène en spelen in op het sentiment van de kijker. Bijvoorbeeld in scène 55 waar twee jongens zich voorbereiden om naar de frontlinie te gaan terwijl spannende, verontrustende muziek op de achtergrond klinkt. Vaker wordt echter gebruik gemaakt van diegetische geluiden. De speech van Xi Jinping die eerder in de documentaire werd vertoond is in scènes 61, 62 en 64 gemonteerd over beelden van militaire parades. Dit is een goed voorbeeld van hoe deze techniek bijdraagt aan het perspectief op de Chinese overheid. De woorden van Xi klinken nog indrukwekkender en potentieel angstiger wanneer er rijen aan leger voertuigen in beeld zijn.

Het derde punt is dat in verschillende scènes gebruik wordt gemaakt van een “geluidsbrug” waarbij het geluid – spraak, muziek, achtergrondgeluid – doorspeelt in de volgende scène. Deze

⁵⁴ Leen Vervake, “China Viert 70-jarig Bestaan: Zelfverzekerde Parade Is Ook een Pose,” 1 oktober 2019, <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2019/china-viert-70-jarig-bestaan-zelfverzekerde-parade-is-ook-eeen-pose/>.

opeenvolgende scènes beïnvloeden elkaar, en beïnvloeden hierdoor de emotie en ervaring van de kijker. Een voorbeeld hiervan is de muziek op de achtergrond van de titelsequentie van deel 1 waar de titel “Het Gevecht” in beeld staat. De muziek over “war” en “guns” speelt door in de volgende scène waarin de vier demonstranten worden geïntroduceerd en protestbeelden te zien zijn. Niet alleen is de deze titelsequentie een uitzondering qua muziek, want in alle andere titelsequenties is klassieke Chinese muziek te horen, maar ook heeft de geluidsbrug invloed op de manier waarop de kijker de demonstranten ervaart. Het gevoel van strijd, dat wordt versterkt door de titel van dit deel, “Het Gevecht” en de protestbeelden, zet de demonstranten neer alsof ze in oorlog zijn met de Chinese staat. Dit zet de toon voor hoe de rest van de documentaire bekeken wordt en maakt de protestbeelden extra beladen. Wederom wordt hiermee de angst voor de Chinese staat benadrukt en wordt het perspectief op China beïnvloed.

Het laatste punt over hoe geluid invloed heeft op de weergave van China is het muziekstuk waarmee de documentaire wordt afgesloten. Dit is een lied gespeeld en gezongen door Hongkongers gekleed in protestkleding. Deze scène duurt ruim twee minuten en blijft doorspelen terwijl de aftiteling in beeld komt. Het lied komt over als een volkslied, waarin de Hongkongers zingen over hoe ze zullen blijven vechten voor Hongkong en over hoe Hongkong autonoom moet worden. Deze laatste scène is dankzij de emotie die het volkslied overbrengt het laatste duwtje in de rug om de kijker ervan te overtuigen dat China de slechterik is.

Hoofdstuk 4: Conclusie

In dit eindwerkstuk heb ik onderzoek gedaan naar de documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN om antwoord te krijgen op de vraag: “Hoe construeren retorische middelen een perspectief op de overheid van de Volksrepubliek China in de documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN?” Om antwoord te geven op de onderzoeksvraag heb ik me aangesloten bij de theorie van Bill Nichols wat betreft zijn begrip *voice* en het principe dat een documentaire door retorische strategieën een perspectief construeert om de kijker te overtuigen van een standpunt. In de analyse heb ik eerst antwoord gegeven op de deelvragen. In de analyse van *arrangement* gaf ik antwoord op de deelvraag “Hoe dragen de narratieve structuur en de personages bij aan het perspectief op de Chinese overheid?” Het resultaat van deze analyse is dat de narratieve structuur van de documentaire bovenal dient als logisch bewijs, omdat de opbouw van de argumenten in de verschillende delen gebaseerd is op redenering en logica. De personages en hun persoonlijke ervaringen dienen als etnisch bewijs want dit maakt het perspectief op China geloofwaardiger. In de analyse van *style* gaf ik antwoord op de deelvraag “Hoe dragen de stilistische middelen bij aan het perspectief op de Chinese overheid?” Uit deze analyse blijkt dat de stijlelementen vooral als pathetisch bewijs dienen, omdat de stijlkeuzes gebaseerd zijn op het creëren van een bepaald sentiment en de kijker hierdoor in een

gemoedstoestand brengt. Sommige stijlkeuzes dienen als ethisch bewijs, bijvoorbeeld doordat een argument geloofwaardigheid krijgt door het gebruik van archiefbeelden.

Een antwoord op de onderzoeksvraag is dat het perspectief op China in de documentaire HONGKONGS NIEUWE HELDEN met name wordt geconstrueerd door de narratieve structuur en dat het perspectief vooral is gebaseerd op logisch bewijs. De ethische en pathetische bewijsmiddelen die voortkomen uit de personages en stijlelementen dienen ter ondersteuning van de narratieve structuur. Zoals beschreven in de analyse wordt er weinig toegelicht over hoe de Chinese overheid werkt of wat de redenen van China zijn om zo te handelen. De narratieve structuur bouwt op naar het deel waarin China wordt neergezet als autoritaire, machtswellustige staat. Door de gehele documentaire wordt China eenzijdig belicht en berust een groot deel van de argumentatie vooral op (bekende) stereotypen van China. Bovendien wordt ook het verschil tussen het Westen, met name het verschil in idealen, en het stereotyperende beeld van de Chinese communistische/socialistische idealen meerdere malen benadrukt. Over de gebruikte stereotypen wordt verder niets gezegd en de kant van China wordt niet toegelicht. De kijker kan niet anders dan hier aannames over maken.

In de analyse heb ik verschillende keren een verband gelegd tussen resultaten uit onderzoeken die ik beschreven heb in het theoretisch kader en mijn eigen resultaten. Naast deze resultaten heb ik ook resultaten gevonden die niet overeenkomen met deze onderzoeken. Een voorbeeld hiervan is dat persoonlijke verhalen gebruikt worden om China bedreigend en beangstigend weer te geven. Bovendien wordt de moderne geschiedenis van China gebruikt als argument tegen China, maar wordt deze geschiedenis niet volledig of niet correct toegelicht. Zo wordt het in HONGKONGS NIEUWE HELDEN nooit duidelijk waarom de Hongkongers zo boos waren over de uitleveringswet die de aanleiding was voor de protesten.

Door het uitvoeren van dit onderzoek heb ik een bijdrage kunnen leveren in het academisch debat over de westerse mediarepresentatie van China. Met name wat betreft documentaires en Nederlandse media maakt mijn onderzoek een aanzet tot het invullen van een gat dat bestaat in het tot nog toe uitgevoerde onderzoek. Mijn onderzoek heeft echter ook beperkingen. Een beperking is dat ik maar één documentaire heb geanalyseerd. Door dit kleine corpus kan ik niet veel zeggen over hoe China wordt gerepresenteerd in het Nederlandse medialandschap, of een uitspraak doen over hoe China wordt gerepresenteerd in westerse documentaires. Om hier wel conclusies over te kunnen trekken moet er meer onderzoek uitgevoerd worden naar de constructie van China in zowel documentaires als in specifiek Nederlandse media.

Literatuurlijst

- Cao, Qing. "Modernity and Media Portrayals of China." *Journal of Asian Pacific Communication* 22, nr. 1 (2012): 1-21.
- Dorogi, Thomas. "Tainted Perceptions: Liberal-Democracy and American Popular Images of China." PhD proefschrift, University of Nevada, 2000.
- Fitzpatrick, Merrilyn. "China Images Abroad: The Representation of China in Western Documentary Films." *The Australian Journal of Chinese Affairs*, nr. 9 (1983): 87-98.
- Frias, Lauren. "Stunning Video Shows Hong Kong Protestors Part Like a Wave to Allow an Ambulance to Pass." *Insider*, 19 juni 2019. <https://www.insider.com/watch-hong-kong-protesters-allow-ambulance-to-pass-2019-6>.
- Grierson, John. "The Documentary Producer." *Cinema Quarterly* 2, Nr. 1 (1933): 7-9.
- Hall, Stuart. "The West and the Rest: Discourse and Power." In *Formations of Modernity*, bewerkt door B. Gieben, 184-227. London: Sage, 1992.
- Hesling, Willem en Jan Marie Lambert Peters. *Audiovisuele Retoriek*. Leuven: Centrum voor Communicatiewetenschappen, 1985.
- Nichols, Bill. "Introduction." In *Introduction to Documentary*, xi-xviii. Bloomington: Indiana University Press, 2017.
- Nichols, Bill. "The Voice of Documentary." *Film Quarterly* 38, nr. 3 (1983): 17-30.
- Nichols, Bill. "What Gives Documentaries a Voice of Their Own?" In *Introduction to Documentary*, 67-93. Bloomington: Indiana University Press, 2010.
- Nichols, Bill. "What Gives Documentaries a Voice of Their Own?" In *Introduction to Documentary*, 48-68. Bloomington: Indiana University Press, 2017.
- Peng, Zengjun. "Representation of China: An Across Time Analysis of Coverage in the *New York Times* and *Los Angeles Times*." *Asian Journal of Communication* 14, nr. 1 (2004): 53-67.
- Said, Edward. "Orientalism Reconsidered." *Cultural Critique*, nr. 1 (1985): 89-107.
- Said, Edward. *Orientalism: Western Concepts of the Orient*. Harmondsworth, England: Penguin, 1985.
- Shi-xu. "Unfamiliar Voices from the Other: Exploring Forms of Otherness in the Media Discourses of China and Hongkong." In *Read the Cultural Other: Forms of Otherness in the Discourses of Hong Kong's decolonization*, 119-138. Berlijn; Boston: De Gruyter Mouton, 2008.
- Tang, Ping, Kelin Quan, en Jianbin Zhu. "The Construction of China's Images through Multimodal Metaphor: A Case Study of China-related BBC Documentaries." *Theory and Practice in Language Studies* 10, nr. 9 (2020): 1044-1053.

Vervaeke, Leen. "China Viert 70-jarig Bestaan: Zelfverzekerde Parade Is Ook een Pose." *De Volkskrant*, 1 oktober 2019. <https://www.volkskrant.nl/kijkverder/v/2019/china-viert-70-jarig-bestaan-zelfverzekerde-parade-is-ook-een-pose/>.

VPRO Tegenlicht. "Hongkongs Nieuwe Helden." Laatst bekeken op 9 november 2020. <https://www.vpro.nl/programmas/tegenlicht/kijk/afleveringen/2019-2020/hongkongs-nieuwe-helden.html>.

Filmografie

Van Luyn, Floris-Jan. *Hongkongs nieuwe helden*. Nederland, VPRO: 2019.

Lijst met afbeeldingen

Afbeelding voorblad:

Made for Minds. "Hongkong Investors Face Uncertainty as Chinese Questions Mount. Laatst bekeken op 26 januari 2021. <https://www.dw.com/en/hong-kong-investors-face-uncertainty-as-chinese-questions-mount/a-49279063>.

Bijlage: Sequentieanalyse

Scène + tijd	Narratief- en argumentatiestructuur (wat + wie)	Mise-en-scène	Cameravoering en montage	Geluid
1 00:00	VPRO logo	-	Non-diegetisch invoeging logo	Non-diegetisch geluid VPRO
2 00:03	Protestbeelden, "spiderman" roept slogans	Dag: protestbeelden. Dag: focus op "spiderman" die slogans roept.	Protestbeelden Medium shot: "spiderman" vanuit een lage hoek	Geluid van protesten, focus op de slogans van "spiderman". Non-diegetisch geluid de introtune van VPRO Tegenlicht
3 00:19	VPRO Tegenlicht logo	-	Non-diegetisch invoeging logo.	Non-diegetisch geluid Tegenlicht
4 00:25	Introductie van regisseur Van Luyn en inleiding op de protesten in Hongkong.	Dag: protestbeelden	Medium close-up: Van Luyn.	Voice-over (VO): regisseur Van Luyn stelt zichzelf voor en vertelt dat hij teruggaat naar het Hongkong en China waar hij al zo vaak is geweest. Van Luyn legt uit waar de protesten overgaan en hoe er geprotesteerd wordt.
5 00:58	Titel "Hongkongs nieuwe helden"	-	Non-diegetisch invoeging logo	-
6 01:08	Van Luyn vertelt over het China en Hongkong van de vorige eeuw, en over de politieke situatie nu. Hij vergelijkt de 2019 protesten in Hongkong met het Tiananmenprotest in Beijing in 1989, waarbij ook voornamelijk studenten de straat opgingen. Deze protesten werden hard neergeslagen door de Chinese overheid. Inleiding op het doel van de documentaire, namelijk laten zien wie nu de demonstranten zijn.	-	Archiefbeelden: China, Hongkong en Tiananmenprotest.	VO: Van Luyn vraagt zich af: "Wie zijn die nieuwe helden uit Hongkong, die de Chinese dictatuur zo koppig het hoofd bieden?"

7 02:06	Maancakeje ligt op een bord met daarop “香港人” (Hongkongers). Cakeje wordt in vieren gesneden, en één deel wordt weggenomen. Titel deel 1: Het Gevecht.	-	Non-diegetisch invoeging titel.	Non-diegetisch geluid: muziek over “war” en “guns”. Geluidsbrug naar volgende scène
8 02:26	Vier personages worden geïntroduceerd en dragen ieder op eigen wijze bij aan de protesten.	Dag: protestbeelden. Dag: Charlotte plakt stickers. Dag: Virginia trommelt tijdens protest. Dag: Ed speelt een oorlogsgame. Dag: Amy schreeuwt in de protesten.	Longshots: protesten. Rechte medium longshots: de personages.	Diegetisch geluid: rumoerigheid van protesten. VO: introductie van personages.
9 03:00	Scholier Amy praat over gewelddadig handelen van politie en haar emotie hierop	Dag: introductie Amy. Amy wordt gefilmd met tegenlicht.	Medium close-up van Amy.	Diegetisch geluid van interview
10 03:23	Sociaal werker Virginia praat over hoe ze bang is om aan geweld gewent te raken.	Dag: introductie Virginia	Medium close-up: Virginia vanuit lage hoek.	“ “
11 03:39	Scholier Ed praat over hoe het inademen van traangas voelt.	Dag: introductie Ed, hij speelt een spel op zijn telefoon.	Medium close-up afgewisseld met medium longshot: Ed.	“ “
12 03:57	Muziekmanager Charlotte praat over hoe Hongkongers gewend raken aan traangas, protesten, en zomaar gearresteerd kunnen worden door de politie.	Dag: introductie Charlotte. Charlotte heeft een regenboogparaplu vast.	Longshot: Charlotte.	“ “
13 04:17	Visualisering hardhandig optreden van de politie. Een demonstrant ligt op de grond met de knie van een agent op zijn hoofd. Hij is bebloed en roept “對不起” (sorry).	Dag: protesten	Longshot: protesten. Longshot: protesteerder op de grond.	Diegetisch geluid van protesten en van demonstrant op de grond.
14 04:30	Van Luyn vraagt zich af of gewend raken aan geweld en traangas normaal is. Van Luyn legt uit hoe de protesten uitstaan zijn, namelijk door de uitleveringswet gemaakt	Dag: protesten. Dag: <i>stills</i> van personages.	Afwisseling tussen longshot protestbeelden en medium close-ups van de personages.	VO: Van Luyn: “Iedereen met een strafblad kan zomaar worden uitgeleverd aan China.” “Hongkong heeft

	door een “overijverig stadsbestuur”. Van Luyn noemt de wet de druppel om te protesteren.			recht op autonomie, maar in de afgelopen 20 jaar is daar behoorlijk de klad in gekomen.”
15 05:17	Charlotte koopt een bril om haar ogen tegen traangas te beschermen. In een interview-setting praat is over hoe ze bang is door de toekomst en dat ze hier niet over na mogen denken. Ze praat over hoe jongeren in de zomervakantie tijd hadden om te protesteren en het nieuws in de gaten te houden en hierover te studeren. Charlotte koopt een bril om haar ogen te beschermen.	Dag: Charlotte loopt over straat en onderhandelt in een straatwinkel. Interview in kamer.	Longshot: Charlotte op straat en in de winkel. Medium close-up: Charlotte in kamer.	Diegetisch geluid: Charlotte op straat. Dialoog overlapt met interview.
16 06:36	Amy praat over hoe ze nu anders met nieuws en politiek omgaat, en dat het haar heeft geraakt. Ze is 14, denkt sinds de protesten veel na over politiek en denkt, en wil actie ondernemen.	Dag: Amy wordt met tegenlicht gefilmd, de haven van Hongkong is te zien op de achtergrond.	Medium close-up: Amy.	Diegetisch geluid: interview Amy.
17 07:17	Charlotte koopt de beschermende bril en praat met de verkopers over bescherming tegen giftige gassen.	Dag: Charlotte in winkel.	Longshot: Charlotte in de winkel.	Diegetisch geluid: Charlotte die praat tegen de verkopers.
18 07:36	Ed praat over de protesten en hoe deze een gevaar zijn voor de Hongkongse en Chinese overheid. Volgens Ed werkt het huidige één land twee systemen niet.	Dag: Ed in kamer, gebruik van tegenlicht door het gebruik van natuurlijk licht van het raam.	Medium close-up: Ed	Diegetisch geluid: Ed die praat. “China is een éénpartijstaat, demonstraties zijn verboden.”
19 08:01	Van Luyn legt uit over de afspraken tussen Hongkong en China, en heeft commentaar op hoe het systeem werkt.	Dag: beelden van de stad, specifiek van de Chinese en Hongkongse vlag.	Extreem long shot: beelden van de Chinese en Hongkongse vlag wapperend op gebouwen. Archiefbeelden van de teruggave van Hongkong aan China.	VO: “Trouw zijn aan een autoritaire grootmacht die niet veel opheeft met vrijheid en democratie.” “Het politieke construct werkt niet, en China knaagt aan de

				fundamenten van Hongkongs autonomie.”
20 08:43	Virginia vertelt hoe zij is opgevoed in het Hongkong van jaren 80 en 90, met een gevoel van vrijheid.	Dag: Virginia uitkijkend op gebouwen.	Long shot vanuit lage hoek: Virginia.	Diegetisch geluid: interview Virginia.
21 09:20	Charlotte test op straat een luidspreker met iemand.	Dag: Charlotte op straat.	Long shot: Charlotte op straat met iemand.	Diegetisch geluid: Charlotte op straat met luidspreker
22	Charlotte praat over hoe ze denkt dat iedereen tegen de Chinese overheid vecht, maar dat kan niet dus vechten ze tegen de Hongkongse overheid, die zich verbergt achter de politie. Dus vechten ze tegen de politie.	Dag: Charlotte in haar kamer.	Medium close-up: Charlotte.	Diegetisch geluid: interview Charlotte.
23 10:10	Charlotte loopt op straat en plakt stiekem een sticker op een lantaarnpaal. Op de sticker staat: “Ontsla en berecht de politie van Hongkong.”	Dag: Charlotte op straat.	Medium shot: Charlotte op straat. Close-up: hand die sticker plakt.	Diegetisch geluid: de straat.
24 10:29	Sticker met “be like water” in beeld.	Dag: focus op sticker.	Close-up van sticker.	Non-diegetische geluiden: verontrustende geluiden / het gedruppel van water.
25 10:35	Ed legt uit wat er bedoeld wordt met “be like water.” De beweging is succesvol omdat de Hongkongers goed zijn met communiceren op het internet, zodat de politie hun niet kan pakken.	Dag: Ed op een kamer.	Medium close-up: Ed, afgewisseld met protestbeelden.	Diegetisch geluid: Ed die praat en geluiden van protesten.
26 11:00	Ed speelt een oorlogsgame op zijn telefoon, met de stad op de achtergrond. Ed legt uit dat hij begrijpt hoe je moet reageren in een stressvolle situatie en dat hij zijn vrienden daarbij helpt tijdens het protesteren.	Dag: Ed in de haven, telefoon zijn hand.	Verschillende shots van Ed. Close-up van telefoon.	Diegetisch geluid: Ed en geluiden van telefoon.
27 11:33	Charlotte vertelt dat de Hongkongers hun online wereld hebben verplaatst naar de echte wereld.	Dag: Charlotte op kamer, licht van voren.	Medium close-up: Charlotte.	Diegetisch geluid van Charlotte.

28 11:41	Amy zegt dat de demonstranten hebben geleerd van bijvoorbeeld de gele hesjes, en hoe zij traangaskogels wegsloegen met tennisrackets.	Dag: Amy in kamer, gebruik van tegenlicht.	Medium close-up: Amy. Foto's van demonstranten met tennisrackets.	Diegetisch geluid: Amy.
29 12:01	Ed praat over het gebruik van blauwe verf om demonstranten te identificeren. Ed legt uit dat ze inmiddels een schoonmaakmiddel hebben gevonden. Bovendien maken de demonstranten gebruik van gebarentaal.	Dag: protesten. Dag: Ed in zijn kamer, gebruik van tegenlicht.	Extreme longshots: protesten. Medium close-up: Ed.	Diegetisch geluid: Ed.
30 12:59	Amy legt voorbeelden van de bedachte gebarentaal uit.	Dag: Amy in kamer, gebruik van tegenlicht.	Medium close-up: Amy.	Diegetisch geluid: Amy.
31 13:04	Ed legt voorbeelden van gebarentaal uit. Afgewisseld met beelden van hoe demonstranten gebruik maken van paraplu's om hun identiteit te beschermen, en andere voorbeelden.	Dag: Ed in kamer, gebruik van tegenlicht. Dag: demonstranten maken gebruik van gebarentaal en paraplu's.	Medium close-up: Ed. (Extreme) longshots: demonstranten.	Diegetisch geluid: Ed en protesten.
32 13:45	Hetzelfde maancakeje ligt op het bord met daarop "Hongkongers." Een tweede kwart wordt weggenomen. Titel deel 2: Schone Schijn.	-	Non-diegetisch invoeging titel.	Non-diegetisch geluid: klassiek Chinese muziek. Geluidbrug met volgende sequentie.
33 13:49	Van Luyn spreekt over de onzichtbare strijd van de Hongkongers tegen China. Doordeweeks gaat het leven door, maar ieder weekend zijn er protesten, steeds een beetje erger.	Dag: beelden Hongkong.	Extreme longshots: straatleven Hongkong;	VO: Van Luyn.
34 14:28	Regenboogparaplu (van Charlotte?)	Dag: beeld van regenboogparaplu Charlotte.	Close-up: regenboogparaplu. <i>Jump cut</i> naar volgende sequentie.	-
35 14:37	Amy legt uit dat ze zich moet beschermen omdat steeds meer mensen opgepakt worden, zelfs tijdens vreedzame protesten. Ze is boos dat de overheid niet	Dag: Amy met bescherming die ze draagt tijdens protesten.	Medium shot: Amy. Close-ups van beschermingsmiddelen.	Diegetisch geluid: Amy.

	heeft geluisterd toen dat nog kon, want dan was dit alles nog nodig geweest.			
36 15:28	Ed zegt dat hij absoluut niet herkent wilt worden, omdat de politie je dan oppakt. hij zegt dat het vreselijk is dat je in Hongkong opgepakt wordt omdat je je mening <i>demands</i> verkondigd.	Dag: Ed met zijn bescherming.	Medium close-up: Ed.	Diegetisch geluid: Ed.
37 16:03	Virginia legt uit dat zij gezicht niet wilt bedekken, want dat voelt niet als vrijheid.	Dag: Virginia in kamer/op balkon	Medium close-up van Virginia.	Diegetisch geluid: Virginia.
38 16:36	Charlotte en legt uit dat mensen ongeacht de angst toch de straat opgaan, omdat ze niet hun vrijheid van meningsuiting willen verliezen.	Dag: Charlotte maakt mondmasker /gasmasker schoon in badkamer.	Medium shot: Charlotte met masker. Close-up: masker.	Diegetisch geluid: Charlotte en kraan.
39 17:27	Amy legt uit wat er gebeurd op filmpje: demonstranten willen het overheidsgebouw binnendringen, identiteiten verborgen. Charlotte kijkt naar hetzelfde videofragment en legt het ook uit. Volgens Amy was deze dag erg gewelddadig, maar ze zegt dat het niet anders kon.	Dag: Amy op kamer, gebruik van tegenlicht. Dag: Charlotte op kamer, gebruik van frontaal licht.	(Extreme) longshots: protesten bij parlement. Medium close-up: Amy. Medium close-up: Charlotte. Close-up: telefoon.	Diegetisch geluid: Amy, Charlotte en filmpje.
40 18:43	Van Luyn legt uit waarom het in midden-zomer 2019 zo losbarstte: de uitleveringswet bleef op tafel. Volgens Van Luyn zit het bestuur van Hongkong klem tussen loyaliteit aan Peking en het eigen volk.	Dag: protesten. Dag: focus op graffiti met: "Hongkong is not China."	Longshots: straat en protestbeelden. Medium shot: graffiti.	VO: Van Luyn.
41 19:01	Van Luyn legt uit wat er gebeurd. Carrie Lam (chief executive Hongkong). komt terug op het besluit, de wet is van tafel. Volgens Van Luyn was het te laat: de protestbeweging heeft meer eisen: "vijf eisen" Belangrijkste eis is vrije verkiezingen.	Dag: Carrie Lam op televisie. Dag: protestbeelden.	Archiefbeelden: speech Carrie Lam. Archiefbeelden: demonstranten die parlement binnendringen.	Diegetisch geluid: Carrie Lam en protesten. VO: Van Luyn.

42 19:52	Speech van de overdracht van Hongkong op 1 juli 1997 door Martin Lee. Van Luyn sprak vlak voor de overdracht met Lee, de grondlegger van de democratische beweging in Hongkong en demonstrant voor vrije verkiezingen.	Nacht: beelden van Hongkong Nacht: speech Lee.	Extreme longshots: Hongkong. Archiefbeelden: Lee.	Diegetisch geluid: Lee. VO: Van Luyn.
43 20:29	Martin Lee legt het idee van <i>one country, two systems</i> uit, en zegt dat hij dacht dat het heel moeilijk is om succesvol te maken. Hij legt het uit aan de hand van een wipwap: beide kanten moeten even zwaar zijn om het te laten werken. Lee legt uit hoe het systeem had kunnen werken: democratie, en Beijing moet Hongkong met rust laten. China, de grootste van de twee, moet het een succes laten zijn.	Dag: Lee legt het systeem van Hongkong uit. Nacht: rijdende auto's.	Medium close-up: Lee. Longshots: auto's.	Diegetisch geluid: Lee.
44 21:43	Menigte roept over revolutie, herovering, en de vijf eisen. Ze zingen een lied. Charlotte is er ook. Charlotte legt uit dat haar ouders onderdeel waren van de <i>Golden Age</i> van Hongkong in de jaren 1980-1990. Zij maken zich niet druk op de toekomst, maar alleen om hun kapitaal.	Nacht: samenkomst van mensen. Dag: Charlotte in kamer, gebruik van frontaal licht.	Longshots en medium shots: samenkomst van mensen. Medium close-up: Charlotte.	Diegetisch geluid: samenkomst van mensen en Charlotte in kamer. Overlap van dialoog.
45 23:15	Ed legt uit dat oudere generaties vooral harmonie en economische groei willen, maar ze interesseren zich niet voor mensenrechten en vrijheid. Ed heeft medelijden met ze. Ed praat over zijn ouders. Zijn vader support de beweging, maar niet met het radicale. Zijn moeder is er fel tegen. Ed praat er niet over met zijn ouders. Zij ouders praten er onderling ook niet over.	Dag: Ed op kamer, gebruik van tegenlicht.	Medium shot/ medium close-up: Ed.	Diegetisch geluid: Ed.
46 24:55	Ed maakt zich klaar voor een protest in een badkamertje.	Dag: Ed in badkamertje,	Longshot: Ed.	Diegetisch geluid: Ed in badkamer.

	Hij bedekt zijn gezicht en draagt een masker, handschoenen en een duikbril.	weinig licht, doet beschermende kleding aan.		
47 25:37	Op een uitkijkpunt over de stad zijn demonstranten die zingen over de politie.	Nacht: beelden van Hongkong. Nacht: demonstranten op uitkijkpunt, focus op lichtgevend bord met "Free HK."	Extreme longshots: demonstranten.	Diegetisch geluid: demonstranten.
48 25:56	Amy maakt Engels huiswerk. Ze legt uit dat haar ouders denken dat de demonstranten zijn omgekocht. Thuis praat ze er niet over, haar ouders weten niet dat ze protesteert.	Dag: Amy met studieboek, gebruik van tegenlicht/natuurlijk licht.	(Medium) close-up: Amy. Close-up: studieboek.	Diegetisch geluid: Amy.
49 26:53	Van Luyn zegt dat het bekend klinkt dat de jongere generatie zich meer zorgen om de toekomst maakt dan de oudere. Er is een kloof door heel Hongkong tussen de ene generatie die vrijheid kiest, en de andere die economische zekerheid kiest.	Nacht: nachtleven in Hongkong.	Longshots: leven op straat.	VO: Van Luyn. Non-diegetische geluid: verdrietige muziek.
50 27:31	Lee legt uit dat als de studenten geen risico gevangenisstraf hadden willen lopen, dan was de uitleveringswet gewoon doorgegaan. Sommige jongeren zijn bereid om te sterven, en hebben een testament geschreven, zodat de volgende generaties kunnen blijven genieten van Hongkong hoe het nu is, en niet als een gewone Chinese stad.	Dag: Lee op kamer. Dag: graffiti: "I will die for freedom" "Fight for freedom, stand with HK".	Medium close-up: Lee. Longshots: graffiti.	Diegetisch geluid: Lee.
51 28:20	Amy vertelt aan een vriendin dat ze de vorige keer traangas inademde. Ze zegt dat de politie veel misstanden heeft begaan, dus ze vindt het mooi dat ze worden aangevallen. Molotovcocktails vindt ze te	Dag: Amy met vriendin in kamer, rommelt met spullen voor protest. Dag: Amy in kamer met tegenlicht.	Longshots vanuit hoge hoek: Amy en vriendin in kamer. Medium close-ups: Amy en spullen.	Diegetische geluiden: Amy met vrienden. Diegetisch geluid: Amy in interviewsetting.

	ver gaan, maar ze staat er achter want ze zijn één team.			
52 29:08	Ed zegt dat de demonstranten meestal gewoon ergens staan, en dat de politie radicaal gaat handhaven omdat ze denken dat de demonstranten een bedreiging vormen. Ed zegt dat er pas teruggevochten wordt als de politie traangasgranaten afschiet.	Dag: Ed in kamer met tegenlicht. Dag: Ed in de haven, spelend op telefoon, gezicht bedekt.	Medium close-up: Ed in kamer. Longshots en close-ups: Ed in de haven Close-up: telefoon met oorlogsspel.	Diegetisch geluid: Ed op kamer en van Ed in haven.
53 29:42	Amy en vriendin, ze kijken naar graffiti, en bespreken om verfbussen te kopen. Amy legt uit dat sommige demonstranten enkel online verslaggeven, of via school protesteren. Amy zegt dat een klein deel zich aansluit bij de “dappere strijders”. Amy en haar vriendin roepen in een protest om de vijf eisen.	Dag: Amy en vriendin in tram, rijdend door Hongkong. Dag: Amy in kamer, gebruik van tegenlicht. Dag: Amy en vriendin lopen op straat in een protest met gezichtsbedekking.	Medium shots en close-ups: Amy en vriendin in tram, vanuit een rechte hoek. Medium close-up: Amy in kamer. Longshots: Amy en vriendin in protest.	Diegetisch geluid: Amy en vriendin, geluiden van tram op achtergrond. Diegetisch geluid: Amy op kamer. Diegetisch geluid: Amy en vriendin in protest. De geluiden overlappen.
54 30:49	Virginia staat ook in een protest en maakt muziek met een groep mensen. Ze zegt dat ze het heel moedig vindt dat sommige mensen in de frontlinie staan. Ze denkt dat het voor 40-jarigen misschien te veel gevraagd. Ze vindt het goed dat er nu een groep is die niet van opgeven weet.	Dag: Virginia in protest met een groep muzikanten. Dag: Virginia op balkon.	Longshots en mediumshots: Virginia in protest. Mediumshots vanuit een lage hoek. Medium close-up: Virginia op balkon.	Diegetisch geluid: Virginia in protest met muzikanten. Overlapt met diegetisch geluid: Virginia in interview.
55 31:42	Twee jongens maken zich in het protest klaar om naar de frontlinie te gaan. Ze zetten gasmaskers op, en hebben water en paraplu's mee.	Dag: twee jongens op straat met spullen voor protest.	Close-ups en mediumshots: jongens vanuit rechte hoek. (Extreme) longshots: jongens in menigte vanuit hoge hoek.	Diegetische geluiden: straat en protesten. Non-diegetische verontrustende muziek.
56 31:59	Charlotte legt uit dat de jongste demonstranten niet de angst hebben die oudere demonstranten wel hebben. Ze zijn wel bang om gewond te raken of gearresteerd te	Dag: Charlotte op kamer, gebruik van frontaal licht.	Medium close-up: Charlotte.	Diegetisch geluid: Charlotte.

	worden, maar ze staan in de frontlinie omdat ze denken dat dit het einde van Hongkong kan betekenen.			
57 32:30	Hetzelfde maancakeje ligt op het bord met daarop "Hongkongers." Een derde kwart wordt weggenomen. Titel deel 3: De Mier en de Olifant.	-	Non-diegetisch invoeging titel.	Non-diegetisch geluid: klassiek Chinese muziek.
58 32:39	Volgens Van Luyn is Hongkong geknapt. Vroeger ging het alleen om geld, niet om idealen, maar doordat de jonge demonstranten zich gingen bemoeien met de politiek, voelen steeds meer gematigde Hongkonger zich hierdoor aangetrokken. De helden, in de volksmond.	Dag: beelden van graffiti: "#boycotChina from HK," "交出 CCTV" = boycott CCTV, "rebuild Chinazi."	Longshots en mediumshots: graffiti.	VO: Van Luyn.
59 33:08	Virginia zegt dat toen de scholieren en studenten de straat opgingen, dat dit een effect dat zijn weerga niet kende. Virginia zegt dat de strijd niet alleen een strijd is tegen de politieke macht in een stad. Volgens Virginia had de overheid een zacht beleid moeten worden, maar nu voeren ze een vijandig beleid tegen de demonstranten, dus moet er gewelddadig gereageerd worden.	Dag: Virginia bij raam/op balkon. Dag: protestbeelden.	Medium close-up: Virginia. Longshots: protesten. Protestbeelden.	Diegetisch geluid: Virginia.
60 34:00	Er moeten twee ambulances door de menigte, alle mensen gaan aan de kant en maken ruimte. Virginia zegt het gevoel te hebben naast de "dappere strijders" te staan, zij aan zij.	Nacht: beelden van protest. Twee ambulances rijden door de menigte.	Extreme longshots: massale menigte vanuit hoge hoek.	Diegetisch geluid: protesten en Virginia. Non-diegetisch geluid: emotionele muziek.
61 35:03	Xi Jinping zegt trouw te blijven aan een vreedzame hereniging van "één land, twee systemen" en altijd voor economische stabiliteit in Hongkong en Macau zal zorgen.	Dag: beelden van 1 oktober 2019, speech van Xi Jinping.	Archiefbeelden nationale feestdag op 1 oktober 2019. Medium close-ups: Xi Jinping. (Extreme) longshots: parades.	Diegetisch geluid: Xi en parades. Geluidsbrug met volgende scène.

62 35:31	Amy zegt dat het China dat zij kent mooi is, maar ze is het niet eens met hoe China alles in een ijzeren greep houdt. Amy wil terug naar het China waar zij van houdt, zonder het bewind van de Communistische Partij.	Dag: nationale feestdag. Dag: Amy op kamer, gebruik van tegenlicht.	Archiefbeelden: nationale feestdag. Medium close-ups: Amy.	Diegetisch geluid: speech Xi. Diegetisch geluid: Amy.
63 36:02	Virginia vertelt dat haar familieleden regelmatig naar het vasteland gaan. Zelf doet ze dat nooit. Ze wijst China volledig af.	Dag: Virginia bij raam/op balkon.	Medium close-ups: Virginia.	Diegetisch geluid: Virginia.
64 36:25	Speech van Xi bij een militaire parade. Ed legt uit dat de Chinezen altijd hetzelfde dragen. Amy legt uit dat ze zijn opgegroeid in een andere cultuur.	Dag: Xi bij militaire parade. Dag: Ed op kamer, gebruik tegenlicht. Dag: Amy op kamer, gebruik tegenlicht.	Archiefbeelden: speech Xi en parades. Medium close-ups: Ed en Amy. Archiefbeelden: China.	Diegetisch geluid: speech Xi. Diegetische geluid: Ed en Amy. Overlap van beelden en geluid, want protestgeluiden over beelden van China.
65 37:11	Spiderman schreeuwt voor de vijf eisen, herovering van Hongkong en revolutie.	Dag: protesten en focus op "spiderman." Spiderman staat naast een paal met een papier met Mao Zedong.	Medium shots: "spiderman" vanuit lage hoek. Close-up: papiertje Mao Zedong.	Diegetisch geluid: spiderman en protesten.
66 37:21	Charlotte legt uit dat Chinezen die vanuit China naar Hongkong komen niet echt van Hongkong houden. In China zijn ze vaak rijker, zijn huizen groter, en scholen goedkoper. Maar ze komen toch naar Hongkong, wellicht om een ID te krijgen, omdat ze denken dat wonen in Hongkong met privileges komt.	Dag: Charlotte op kamer.	Medium close-up: Charlotte.	Diegetisch geluid: Charlotte.
67 37:58	Van Luyn zegt dat de jongeren in Hongkong niet van het moederland China houden, en deze relatie is wederzijds. Van Luyn zegt dat China de onafhankelijke status van Hongkong als financieel centrum hard	Dag: visser in de haven.	Longshot: visser.	VO: Van Luyn.

	nodig heeft. Maar Hongkong en China liggen verder uit elkaar dan ooit, er is sprake van een land met 2 culturen.			
68 38:38	Lee zegt dat ze op het vasteland niet begrijpen waarom mensen de kans laten lopen meer geld te verdienen door iets te doen waar ze zelf last van hebben. Volgens Lee begrijpen ze het verschil tussen iets goeds doen en iets slechts doen niet. Lee zegt dat de kernwaarde voor de mensen op het vasteland geld is. Hij vraagt zich af hoe geld de enige kernwaarde van een land kan zijn, mensenrechten en een rechtstaat zouden hier ook bij moeten zitten, vrijheid, gelijkheid, vrijheid van godsdienst. Het zijn twee verschillende culturen.	Dag: Lee in kamer.	Medium close-up: Lee.	Diegetisch geluid: Lee.
69 39:44	Hetzelfde maancakeje ligt op het bord met daarop "Hongkongers." Het laatste kwart wordt wegnomen. Titel deel 4: De Toekomst. Het mes wordt naast het bord gelegd.	-	Non-diegetisch invoeging titel.	Non-diegetisch geluid: klassiek Chinese muziek.
70 39:53	Van Luyn zegt dat China het lichaam is, maar niet de geest, want alles draait om materiële welvaart. De burgers van Hongkong hebben het zwaar tegen de autoritaire macht, maar de landen die zouden kunnen helpen kiezen voor geld en vrijheid en staan niet op tegen China.	Dag: beelden van Hongkong	Extreme longshots: Hongkong vanuit helikopter.	VO: Van Luyn.
71 40:23	Virginia vindt dat de wereld gevaarlijk word. Ze zegt dat China Hongkong wilt inlijven, en dat China dus de vijand is. Ze denkt dat de strategie van China aan het veranderen is, maar dat de Chinese overheid en Hongkong in	Dag: Virginia die zelfverdedigingslessen geeft aan een groep mensen. Dag: Virginia op balkon.	Longshots en mediumshots: lessen Virginia. Medium close-ups: Virginia.	Diegetisch geluid: lessen. Diegetisch geluid: Virginia.

	een patstelling verkeren, een soort machtsspel.			
72 41:45	Xi Jinping zegt dat niemand de positie van China aan het wankelen kan brengen.	Dag: speech van Xi. Dag: grens tussen China en Hongkong met beveiligingswagens.	Archiefbeelden Xi. Archiefbeelden, extreme longshots: grens tussen China en Hongkong.	Diegetisch geluid: speech Xi.
73 42:02	Charlotte denkt dat mensen misschien wel willen dat het Chinese leger naar Hongkong komt, want het dan klaar is.	Dag: Charlotte op kamer.	Medium close-ups: Charlotte op kamer.	Diegetisch geluid: Charlotte.
74 42:20	Amy zegt dat omdat zij nog jong is, ze misschien wel opnieuw kan beginnen als Hongkong de strijd verliest. Ze denkt aan Hongkong als een kakkerlak, niet kapot te krijgen.	Dag: protesten. Mensen met paraplu's maken geluid op de grond. Dag: Amy in kamer, gebruik van tegenlicht. Dag: beelden van protesten.	Longshots: protesten. Medium close-ups: Amy op kamer. Medium shots: politie die waarschuwt voor traangas.	Diegetische geluid: protesten en mensen met paraplu's Diegetisch geluid: Amy.
75 42:51	Charlotte zegt niet te weten hoe ze de situatie moeten veranderen, dus daarom gaan ze straat op. Charlotte zegt dat mensen nog steeds bang zijn om gearresteerd te worden, maar ze denkt dat als iedereen het hart van een 16-jarige heeft, dat Hongkong dan nog een kans heeft om goed te veranderen.	Dag: Charlotte op kamer. Dag: protestbeelden.	Medium close-ups: Charlotte. Longshots: protesten.	Diegetisch geluid: Charlotte en protesten. Overlap van geluid en beeld.
76 43:24	Een orkest speelt een soort volkslied. Mensen met maskers en helmen op zingen mee. De tekst van het lied is in Chinese karakters en vertaald in beeld. Afgewisseld met protestbeelden en beelden van Hongkong.	Binnen: Orkest en zangers met maskers en helmen. Dag: protestbeelden. Dag: Hongkong.	Mediumshots en close-ups: orkest en zangers. Longshots: protesten en van Hongkong. Aftiteling.	Diegetische geluid: muziek en gezang, overlapt met beelden van protesten en Hongkong. VO: Van Luyn vraagt de kijkers wat we kunnen leren van de actievoerders.

Verklaring Intellectueel Eigendom

De Universiteit Utrecht definieert plagiaat als volgt:

Plagiaat is het overnemen van stukken, gedachten, redeneringen van anderen en deze laten doorgaan voor eigen werk. De volgende zaken worden in elk geval als plagiaat aangemerkt:

- het knippen en plakken van tekst van digitale bronnen zoals encyclopedieën of digitale tijdschriften zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het knippen en plakken van teksten van het internet zonder aanhalingstekens en verwijzing;
- het overnemen van gedrukt materiaal zoals boeken, tijdschriften of encyclopedieën zonder aanhalingstekens of verwijzing;
- het opnemen van een vertaling van teksten van anderen zonder aanhalingstekens en verwijzing (zogenaamd "vertaalplagiaat");
- het parafraseren van teksten van anderen zonder verwijzing. Een parafrase mag nooit bestaan uit louter vervangen van enkele woorden door synoniemen;
- het overnemen van beeld-, geluids- of testmateriaal van anderen zonder verwijzing en zodoende laten doorgaan voor eigen werk;
- het overnemen van werk van andere studenten en dit laten doorgaan voor eigen werk. Indien dit gebeurt met toestemming van de andere student is de laatste medeplichtig aan plagiaat;
- het indienen van werkstukken die verworven zijn van een commerciële instelling (zoals een internetsite met uittreksels of papers) of die al dan niet tegen betaling door iemand anders zijn geschreven.

Ik heb bovenstaande definitie van plagiaat zorgvuldig gelezen en verklaar hierbij dat ik mij in het aangehechte BA-eindwerkstuk niet schuldig gemaakt heb aan plagiaat.

Tevens verklaar ik dat dit werkstuk niet ingeleverd is/zal worden voor een andere cursus, in de huidige of in aangepaste vorm.

Naam: Charlotte Brouwer
Plaats: Utrecht

Studentnummer: 5903653
Datum: 27 januari 2021

Handtekening: